

kötelezte. Az alperes által a valorizációval szemben felhozott felülvizsgálati panaszának a 250.000 K valorizációjára vonatkozó része tehát alaptalan s így a felelbezési bíróságnak erre vonatkozó döntését a kir. Kuria is fenntartotta.

Ami pedig az árkülönbözeti kár valorizálását illeti, ebből a szempontból igaz ugyan, hogy az alperes a kártérítési keresettel szemben a jogalap tekintetében nyilván alaptalanul védekezett és ezzel a per befejezését s így a részéről való fizetést is kitolta. Mindazonáltal az adott esetben nem volna az anyagi igazsággal és a méltányosság követelményeivel összeegyeztethető, ha a jelzett kárösszeg valorizálásának egész terhe az alperesre háríthatnák, mert igaz az is, hogy viszont a felperes alaptalanul érvényesítette kára címén azt az egész árkülönbözetet, amely a szerződési ár és az általa fedezeti vétel útján szerzett új gép és tartozékok vételára között fennforgott, holott tudnia kellett, hogy öt árkülönbözeti kár címén csak a szerződési ár és az általa az alperestől vett használt géphez és tartozékokhoz hasonló használt gép és tartozékok ára közötti különbség illeti meg, használt gépnek és tartozékoknak a teljesítés megtagadása idején fennállott árát pedig a szakértő az új gép és tartozékok ugyanakkori árának 65/0-ában határozta meg. Ezzel az indokolatlan eljárásával és túlzott követelésével, — amellyel szemben az alperes az összegszerűséget illetően részben sikeresen védekezett, — a felperes maga is hozzájárult annak az előidézéséhez, hogy a per csak késedelemmel nyert befejezést s így részben maga is oka annak, hogy a kárösszeget csak csekélyebb értékű koronákban kapja kézhez. Ezeknél fogva a kir. Kuria az anyagi igazság követelményeihez képest a peres felek között a korona időközi értéksökkenéséből eredő vagyoni hátrányt megosztotta akként, hogy a jelzett árkülönbözeti kárt fele-fele részben közösen viseljék“

M.

Valorizáció és kamat. A Polgári Jog 1. számában (22. oldal) ismertettük a Kuria gyakorlatát, hogy a kamatot a tőke és az értékdifférenca után ítéli meg. Ezzel a gyakorlattal szemben most a P. V. 3198/1925. sz. határozat megváltoztatja a táblának a fentivel egyező kamat rendelkezését és a kamatot csupán az eredeti tőke után ítéli meg, mert a Kuriának állandó gyakorlata szerint . . . „a kamatot nem felvett vételár valorizált összege, hanem csak átértékelés nélkül számított tőkeösszege után és a pedig a felvétel időpontjától számítva itélendők meg.“ Csodálatos, hogy ez a határozat éppen annak a bíróságnak a műhelyéből került ki, amely egyébként a valorizációs gyakorlat előharcosa volt.

Belföldi koronában való fizetés a kötött forgalom idejében. A budapesti cég alperes a pozsonyi cég felperesnek tartozása törlesztésére egy budapesti banknál belföldi koronákban fizette le, mert — kérelme dacára. — a Devizaközpont ennek az összegnek prágai kifizetésre átválttatását, vagyis külföldi magyar koronában való lefizetését nem engedélyezte.

Ily körülmények közt az alperes által a felperes részére magyar belföldi koronákban történt fenti fizetés nem tekinthető a felperesi köve-

telés egészben vagy részben megszüntét eredményező fizetésnek, mert az anyagi jog szabályai szerint az adós pénztartozását rendszerint akként tartozik fizetni, hogy a hitelező a fizetett összeggel szabadon rendelkezessék. Közömbös az, hogy felperes a részére belföldi számlájára történt befizetést jogfenntartással résztörlesztésként 3.) alatti levelében elfogadta, nyilván abban a feltevésben, hogy a befizetett összegnek cseh koronáként leendő felhasználását a Devizaközpont engedélyezni fogja, mert e feltevés meg nem valósulása folytán s a Devizaközpont engedélyének megtagadásáról alperestől nyert értesülése után felperes D) alatti levelében jogosan tagadta meg az alperes által belföldi koronákban elhelyezett összegnek fizetésként s illetve résztörlesztésként elfogadását, jogos alapon nyugszik tehát felperesnek 100.000 cseh. korona fizetésére s illetve ily összegű prágai kifizetésnek megtérítésére irányuló keresete. (Kuria 1925. október 8. P VII. 2141/1925. sz.) M.

Megbízás és hűség. A megbizási viszony természetével jár, hogy a megbizott mindenben a megbizó érdekei szerint tartozik eljárni és saját érdekei nem is lehetnek. Emil Steinbach az osztrák közigazgatási bíróság elnökének kitünő könyvében (Rechtsgeschäfte der wirtschaftlichen Organisation) a megbizási szerződést azon jogügyletek közé sorozza, amelyeknek egyik szabálya: Verbot der Verfolgung der eigenen Interessen. Ennek a szabálynak a követelményeit vonta le a magyar bírói gyakorlat, amikor utóbb elvi jelentőségének nyilvánított határozatban kimondotta, hogy a megbizott a megbizás teljesítése előtt csak a megbizó hozzájárulásával köthet ki a maga részére díjazást attól a harmadik személytől, aki nála, mint megbizottnál az ügylet megkötése végett jelentkezett. A gyakorlat a jó erkölcsökbe ütközőnek tartja az ellenféltől kikötött olyan díjazást, amelyről a megbizó nem tudott. Amennyire a tényleges jogi köztudatot megállapítani lehet, az az érzésünk, hogy ezt a tisztult erkölcsi felfogást valló bírói gyakorlatot a Polgári Jogi Határozatoktárába való felvétel ellenére sem ismerik eléggé. Nyilván a közfelfogás e tekintetben engedékenyebb és így a bírói gyakorlatra, mint sok más vonatkozásban, itt is nevelőhatás vár. Ezért örvendetes, ha ez a jogtétel alkalomadtán újból hangsúlyozásra jut bírói ítéletekben, amire a legújabb példa a Kuria P. VI. 14/1925. sz. határozata. Ez a határozat még azért is említést érdemel, mert helyes gyakorlati érzéssel a tételt továbbfejleszti. Az adott esetben az iratok tartalmából megállapítható volt ugyan, hogy a megbizó tudott arról, hogy a megbizott a maga részére az ellenféltől díjat kötött ki az ügylet megkötése esetére. A Kuria a felebbezési bíróság ítéletét feloldotta és tisztázni rendelte azt a kérdést, hogy vajjon a megbizó tudott-e a megbizott által kikötött összeg nagyságáról. A Kuria szerint: „nem közömbös az sem; vajjon a megbizó a kikötött díj nagyságát is tudta-e, avagy pedig, hogy fel-